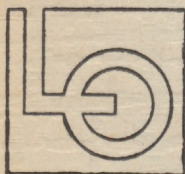

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

PROTOKOLL

Representantskapsmøte

14. april 1977

PROTOKOLL

over forhandlinger i representantskapsmøte
14. april 1977

*Redigert av LO's
presse og informasjonskontor*

PROTOKOLL

INNHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Åpning og konstituering	5
Tariffrevisjonen 1977	6
Debatten	15
Votering	25
Navnefortegnelse	27
Riksmeklingsmannens forslag vedrørende tariffopp- gjøret 1977	34
Protokoll — kontingentfradragsutvalgets innstilling	39
Lavtlønnstillegg protokoll	40
Lavtlønnstillegg pr. tariffområde 1977	40

TALERLISTE

Ask, Erling 17	Rasmussen, Kåre 23
Aspengren, Tor 5, 6, 24, 25	Seland, Torger 20
Bendixen, Håkon 21, 23	Skytøen, Lars 17
Hasla, Arne 15	Stangeland, Amund 22
Jacobsen, Ingeborg 22	Totland, Otto 19
Jensen, Henny 22	Tveiten, Martin 16
Lie, Øistein 19	

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

holdt ekstraordinært representantskapsmøte torsdag 14. april 1977 i Folkets Hus' store sal i Oslo.

Møtet ble åpnet kl. 11.00 av formannen, *Tor Aspengren*, som på vegne av Sekretariatet ønsket Representantskapets medlemmer og gjestene vel møtt.

Aspengren rettet først en spesiell hilsen til LOs kontorsjef gjennom mange år, *Paul Engstad*, som fylte 75 år denne dagen, og takket for hans store og uegennyttige innsats for fagbevegelsen. Han overrakte Engstad en gave i anledning dagen, med ønsket om mange gode år framover.

Engstad takket deretter for oppmerksomheten og ønsket lykke til med representantskapsmøtet.

Aspengren gjorde merksam på at møtet var sammenkalt for å ta stilling til Riksmeklingsmannens forslag til tariffrevisjonen 1977, og at det bare var denne ene sak på dagsordenen.

Følgende forretningsorden ble enstemmig godkjent:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer kun ved LOs presse- og informasjonskontor.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneoppprop.

5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse, og for siste møte ved dets avslutning.

TARIFFREVISJONEN 1977

Aspengren ba LOs nestformann, Odd Højdahl, om å lede møtet:

Tor Aspengren holdt følgende innledning om meklingsforslaget i tariffoppgjøret mellom Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Arbeidsgiverforening våren 1977.

«Årets tariffoppgjør har fått betegnelsen «det lille tariffoppgjøret». Det ble en heller langdryg affære. Etter to måneders forhandlinger og meklings fikk vi omsider til et akseptabelt resultat 4. april. Det meklingsforlag som foreligger, er i hovedsak i samsvar med de retningslinjer Representantskapet vedtok i januar.

Den vanskelige situasjon i internasjonal økonomi preget også årets oppgjør. Og det er for så vidt naturlig. Vår eksport og import utgjør for begge delers vedkommende nærmere halvparten av bruttonasjonalproduktet. Da blir nødvendigvis den internasjonale økonomiske situasjonen av avgjørende betydning for produksjon og beskjeftigelse her hjemme. Det samme gjelder for de konkurranseutsatte bedrifters økonomiske situasjon.

Konjunktursituasjonen er stort sett den samme som i januar. Den oppgangskonjunktur som vi i fjor høst regnet med ville slå gjennom i første halvår 1977, ser vi fortsatt ingen avgjørende tegn til. Riktignok er det igjen en viss vekst i internasjonal økonomi. Problemet er at produksjonsveksten ikke har slik styrke at den etter kortsiktige bedriftsøkonomiske kriterier gir grunnlag for å øke sysselsettingen. Selv under konjunkturtilbakeslag ruller den teknologiske utvikling videre. Effektivisering og modernisering av produksjonsutstyret reduserer bedriftenes behov for arbeidskraft. Trass i en viss vekst er derfor de betydelige arbeidsledighetstallene igjen stigende i de fleste vestlige industriland. Sannsynligvis er ledigheten i disse landene i ferd med å passere rekordtallene fra høsten 1975. Dette innebærer at vel 16 millioner mennesker blir helt uten arbeid i løpet av våren. Dermed vil mer enn hver 20. arbeidstaker rammes av arbeidsledighet. Bare i de vest-europeiske industrilandene vil 6 millioner mennesker rammes. I tillegg kommer ytterligere millioner på ulike former for redusert arbeidstid. Med samme situasjon hos oss ville om lag 75 000 nordmenn vært uten arbeid.

Som alltid er det vanlige arbeidsfolk som rammes sterkest. Årsakene til det depresjonsliknende tilbakeslaget finner vi i den

økonomiske politikken. I samarbeid med de sosialdemokratiske partiene har de faglige landsorganisasjonene i Vest-Europa gjennomført en offensiv mot den økonomiske politikken som føres. De faglige organisasjoner innen EFTA tok først initiativet til en konferanse i Stockholm om disse problemene i februar. Det var de nordiske sosialdemokratiske partiene og landsorganisasjonene som tok initiativet til Oslo-konferansen om disse spørsmål i begynnelsen av april. Her deltok representanter for vår bevegelse i alle de vest-europeiske industriland. Uttalelsen fra møtet legger et press på toppmøtet av regjeringssjefer i EFTA-landene i begynnelsen av mai. Det samme gjelder toppmøtet om økonomiske spørsmål mellom regjeringssjefene i alle de største industriland i London. Dette møtet finner også sted i mai.

Oslo-konferansen krevde en økonomisk politikk som sikret full sysselsetting senest innen 1980. Hvis det i løpet av de første måneder treffes effektive og samordnede tiltak for en sterkere økonomisk vekst i de vestlige industrilandene, vil økonomien igjen komme sterkere i sig. Dette vil imidlertid ta tid. Vi kan derfor ikke regne med noen oppgang av betydning i inneværende år.

Den vanskelige økonomiske situasjon var bakgrunnen for vedtaket om et nytt kombinert oppgjør. Denne forutsetningen har ikke endret seg. For øvrig krevde Representantskapets vedtak at tariffoppgjøret især måtte innfri følgende målsettinger:

1. Av hensyn til konkurranseevnen måtte kostnadsøkningen dempes ytterligere.
2. Det samme gjaldt prisstigningen. Foruten lønnsøkningen har denne forutsetningen især adresse til gjennomføringen av jordbruksoppgjøret, finansieringen av offentlige tiltak i oppgjøret og næringslivets politikk.
3. Tariff tilleggene måtte gi oppgjøret lavtlønnsprofil, slik reguleringsbestemmelsen ga mulighet for. Til vanlig gir ikke et tradisjonelt indeksoppgjør en slik mulighet.
4. Oppgjøret måtte sikre LO-medlemmene økt materiell levestandard. For lønnstakere med gjennomsnittlig inntektsnivå måtte lønnstillegg og skattelettelser gi 2,5 prosent i økt kjøpekraft i 1977.

Vi gikk inn i oppgjøret med en vesentlig fordel. Fra Sekretariatets side ble det knyttet en viktig forutsetning til anbefaling av meklingsforslaget i fjor vår. I en egen erklæring overfor myndighetene ble det krevd at 1977 måtte gi LO-medlemmene 2,5 prosent i økt disponibel realinntekt, dvs. nettoresultatet av lønnsøkning,

prisstigning og skatter. Regjeringen påtok seg denne forpliktelsen. Ved utformingen av det økonomiske opplegget for i år, ble det tatt hensyn til vår målsetting. I Regjeringens økonomiske opplegg ble det lagt til grunn en økning i årslønna på 9 prosent. Samtidig ble det understreket at så vidt sterk stigning ikke var noe mål i seg selv.

Våre krav overfor Norsk Arbeidsgiverforening bygde derfor på en årslønnsøkning på 9 prosent. Når utgangspunktet er årslønna, må vi ta hensyn til at tariff tilleggene bare utgjør en del av den samlede lønnsøkning.

Mange har vanskelig for å forstå dette. I denne salen begynner vi vel etter hvert å bli vant til denne problemstillingen. Enten vi har samordnede oppgjør etter tradisjonelt mønster, forbundsvis oppgjør eller et kombinert oppgjør vil summen av tariff tillegg og lønns glidning avgjøre velstand søkningen for lønnstakerne i dette landet. Det er den samlede produksjon som skal fordeles. Vi har ikke et nasjonalprodukt til å betale tarifferte tillegg og et annet til lønns glidning tillegg. Disse vil i stor utstrekning oppnås med bakgrunn i tariffavtalenes bestemmelser og den økonomiske situasjon i den enkelte bedrift.

Ved utformingen av den økonomiske rammen om kravene måtte vi derfor gjøre oss opp en mening om hvor sterk lønns glidningen kunne bli. Når kravene ble fremmet, forelå lønnsstatistikken for 3. kvartal. Den fortalte om et kraftig oppsving i lønns glidningen fra 1. halvdel av fjoråret. Dette var ikke noe godt tegn. Tariff tillegg påvirker årslønna i forhold til de måneder av et år det blir betalt ut. På samme måte er det med lønns glidning tillegg. Et kraftig oppsving i lønns glidningen mot slutten av fjoråret ville vi dermed trekke med oss inn i 1977. Vårt opprinnelige krav overfor Norsk Arbeidsgiverforening forutsatte at den gjennomsnittlige lønns glidningen fra 1976 til 1977 skulle begrenses til 4 prosent. Dette forutsatte at lønns glidningen i 3. kvartal var en kortvarig ettervirkning av det økonomiske oppsvinget vi tross alt fikk i første halvdel av fjoråret. På samme måte som avslapningen i internasjonal økonomi, regnet vi med at lønns glidningen igjen ville dempes. Med bakgrunn i denne forutsetningen om lønns glidningen, måtte vi ha 5,6 prosent fra Norsk Arbeidsgiverforening for å oppnå 9 prosent økning i årslønna.

På dette grunnlaget gikk vi inn i forhandlinger. Så kom lønnsstatistikken for 4. kvartal. Den ga oss et kraftig sjokk. Istedenfor en neddemping av lønns glidningen fra 3. kvartal opplevde vi tvert imot ytterligere økning i den sterke glidningen til 6 prosent. Beregninger viste at det i gjennomsnitt var gitt lokale lønnstillegg på 80 øre pr. time fra 3. kvartal til 4. kvartal. Dette ville vi i stor

utstrekning trekke med oss inn i 1977. Dermed måtte vi revurdere vår oppfatning av den gjennomsnittlige glidningen fra 1976 til 1977. Resultatet ble en oppjustering fra 4 til 5 prosent. For ikke å overskride forutsetningen om 9 prosent økning i årslønna, ble rammen for tariffkravet overfor Norsk Arbeidsgiverforening redusert fra 5,6 til 4,3 prosent. Utad kunne dette virke underlig. Det framsto utvilsomt som om våre krav ble redusert uten overhodet å ha fått noe tilbud fra motpartens side. Operasjonen var imidlertid nødvendig i forhold til den forutsetning om økning i årslønna kravet vårt bygde på.

Selv på dette grunnlaget gikk forhandlingene svært tregt. Det viste seg at sentralstyret i N.A.F. overhodet ikke hadde gitt sin forhandlingsdelegasjon fullmakt. På et tidlig tidspunkt ble Riksmeklingsmannen brakt inn i bildet. Vi fikk hurtig brudd i meklingen. Innenfor de frister som Arbeidstvistloven gir oss til å sette makt bak kravene, ble meklingen igjen opptatt.

Målet om 2,5 prosent i økt kjøpekraft ville vi uansett få innfridd med myndighetenes bistand. Vi måtte også få til et økonomisk spillerom for lønnstillegg. Ikke minst var det av avgjørende betydning å få gjort noe for de lavtlønte. I samsvar med Representantskapetets vedtak gikk vi ut med krav om lavtlønnstillegg etter vanlig mønster. Dessuten krevde vi etterslepstillegg for lavtlønnsgrupper med svak lønns glidning. Kravet om etterslep avviste Arbeidsgiverforeningen med henvisning til reguleringsbestemmelsens ordlyd. Vi måtte derfor gi slipp på denne delen av kravet. Problemet ble derfor å få til skikkelige lavtlønnstillegg etter tradisjonelt mønster. Denne veien var heller ikke uten problemer. Lavtlønnstilleggene ville medføre størst belastning nettopp for de bransjer hvor det økonomiske grunnlaget var svakest i denne vanskelige konjunktursituasjonen.

Meklingen gikk derfor uhyre tregt. Av de hensyn som her er nevnt kunne vi ikke gå noe særlig under en økonomisk ramme på 3 prosent. Arbeidsgiverne lå på null-punktet til langt over fem på tolv. I slutfasen ble det derfor mange og lange drøftinger mellom partene og Regjeringen. Nedjusteringen av den norske krones verdi innenfor det såkalte slangesamarbeidet ga meklingen et avgjørende puff framover. Som kjent ble den norske krones verdi nedjustert med 3 prosent i forhold til de fleste valutaer. I forhold til disse land gir dette norske eksport- og importkonkurrerende bedrifter muligheter for å ta ut fordeler i prisøkning på produktene. I forhold til konkurransen fra svenske og finske produkter er forholdet til gjengjeld omvendt. Ifølge anslagsvise beregninger ble fordelene i gjennomsnitt anslått til 1,7 prosent for de konkurranseutsatte be-

drifter i løpet av første avtaleår. Det må imidlertid understrekes at slike beregninger er svært usikre. Den virkelige kronekursen vil framkomme i skjæringspunktet mellom tilbud og etterspørsel.

Foreløpig har markedet ikke akseptert mer enn halvparten av kursjusteringen. Mulighetene for de konkurranseutsatte bedrifter til å ta ut svakere kronekurs er foreløpig ikke mer enn det halve av hva kursjusteringen forutsatte. Holder dette seg, blir også prisstigningne på importvarene tilsvarende redusert. I tilfelle blir prisutslaget innenlands altså ikke. Det var likevel med bakgrunn i kursjusteringen at Arbeidsgiverforeningen omsider kom opp i et tilbud på noe over 2 prosent. Der sto det imidlertid bom fast.

Så ble avgiftsbelastningen på bedriftene brakt inn i bildet. Som kjent fikk N.A.F. ved fjorårets oppgjør en lettelse i arbeidsgiveravgiften på 1,2 prosent. Etter forslag fra Regjeringen har Stortinget vedtatt å øke denne med 1,2 prosent fra 1. mai i år. Resultatet av drøftingene ble at arbeidsgiverne slipper med 0,5 prosent mindre økning enn dette. Oppjusteringen av avgiften med 0,7 prosent gir staten 200 millioner kroner mindre i inntekt enn opprinnelig forutsatt i 1977.

Vi oppnådde en økonomisk ramme om oppgjøret på 2,9 prosent. Dette gir oss et gjennomsnittlig lønnstillegg på 83 øre pr. time fra 1. april. Av dette utgjør det generelle tillegget 66 øre. Lavtlønns-tillegget utgjør 17 øre i gjennomsnitt. Dette vil bidra til å øke årslønna med om lag 8 prosent i inneværende år, dvs. noe i underkant av den årslønnsøkning vi opprinnelig la til grunn. Til gjengjeld for en noe mindre lønnsøkning får vi noe svakere prisstigning.

Som nevnt avviste N.A.F. kravet om etterslep for manglende lønnsglidning for de lavtlønte ut fra reguleringsbestemmelsens ordlyd. Det er i denne forbindelse også et faktum å ta med at betydelige lavtlønnsgrupper denne gangen har hatt sterkere lønnsglidning enn hva som vanlig er. Sluttresultatet ble en lavtlønsskala etter vanlig mønster. Skalaen framgår av det informasjonsmateriale som er lagt fram på bordene foran dere. De lavest lønte, dvs. ansatte i bransjer med 80 prosent av industriens fortjeneste, får et lavtlønns-tillegg på 65 øre. Lavtlønnsstillegget avtrappes så ned til 6 øre. Det blir denne gangen gitt mindre i lavtlønnsstillegg til grupper over gjennomsnittet. Bransjer med lønnsnivå 5 prosent over industriens gjennomsnittsfortjeneste får ikke lavtlønnsstillegg. Tidligere var begrensningen 10 prosent over gjennomsnittet. Ser vi lavtlønnsstillegget og det generelle tillegget på 66 øre i sammenheng, får de lavest lønte et tariff tillegg på kr. 1.31. Med utgangspunkt i disse grupperes lønnsnivå blir det prosentvise utslaget av tariffoppgjøret om lag 6 prosent eller mer. For grupper som ikke får lavtlønnsstillegg,

betyr det generelle tillegget maksimalt 2,2 prosent. Med bakgrunn i dette vil jeg påstå at Representantskapets forutsetning om lavtlønnsprofil, er innfridd.

For lønnstakere med gjennomsnittsinntekt vil tariff tilleggene øke den disponible realinntekten fra 1976 til 1977 med om lag 1 prosent. For å nå målet om 2,5 prosent økning, har myndighetene satt inn betydelige skattelettelser. Skattelettelsene er utformet slik at det denne gangen ikke er nødvendig å sende ut nye skattekort. Dette har begrenset mulighetene for å styrke lavtlønnsprofilen denne veien. Likevel er dette til en viss grad oppnådd. Fra et faglig synspunkt er det også vesentlig at skattefritaket for fagforeningskontingenten er en del av skattelettelsen. En oversikt over tiltakene fra myndighetenes side for å styrke lønnsoppgjøret, framgår av materialet på bordene foran dere. Jeg skal likevel gå gjennom tiltakene. De beløper seg til i alt 1100 mill. kroner.

Fradraget i skatten utgjør for de fleste 1 prosent av bruttoinntekten i 1977. Skattelettelsen avtrappes imidlertid med stigende inntekt. For inntekter opp til 100 000 kroner blir fradraget 1 prosent av bruttoinntekten. Skattefradraget blir $\frac{1}{2}$ prosent for den del av inntekten som overstiger 100 000 kroner begrenset oppad til 160 000. Inntektstakere med inntekter over 160 000 kroner får ingen skattelettelse for den del av inntekten som overstiger 160 000 kroner.

Som nevnt vil det ikke bli sendt ut nye skattekort. Rent praktisk blir derfor reduksjonen i skattetrekket gjennomført ved at trekket settes ned med 2 prosent fra 1. juni i år. Dette gir noe for stor reduksjon i skattetrekket for de høyeste inntekter. De kan dermed risikere restskatt eller mindre tilbakebetaling av skatt. For en inntekt på 70 000 kroner blir skatteletten 700 kroner. Dette svarer til et skattefritt lønnstillegg på 34 øre pr. time.

Av tekniske årsaker i skatteadministrasjonen blir fritaket for fagforeningskontingenten gjennomført fra 1. juli. Med denne reformen blir et gammelt krav fra fagbevegelsens side endelig innfridd. Skattefritaket er begrenset oppad til 1400 kroner i fagforeningskontingent. De aller fleste LO-medlemmer får således full fradragsrett for fagforeningskontingenten. Den kollektive hjemforsikringen innbetales som en del av kontingenten. Dermed blir denne også fradragsberettiget ved skattelikningen. I beregningene av disponibel realinntekt inngår den skattefrie kontingenten som et gjennomsnitt for alle lønnstakere enten de er organiserte eller uorganiserte. LO-organiserte får sterkere økning i disponibel realinntekt enn beregningene gir inntrykk av. Stigningen blir også sterkere enn for organiserte utenfor LO og uorganiserte.

Jeg skal gi noen tall som angir størrelsesorden av dette. I gjen-

nomsnitt betaler LO-organiserte noe over 700 kroner pr. år i kontingent. Regner vi med gjennomsnittslønnstakernes marginalsatt, blir skattefordelen noe over 300 kroner. Den gjennomsnittlige fagforeningskontingenten for alle lønnstakere, organiserte og uorganiserte, utgjør om lag 370 kroner.

I beregningene inngår den gjennomsnittlige skattefordelen med om lag 175 kroner. Fordelen for LO-organiserte er nær det dobbelte av dette.

Isolert sett vil tariffoppgjøret i det private arbeidsliv med et generelt tillegg i form av like kronetillegg, spesielle lavtlønnstillegg og skattelettelsene sikre at de lavtlønte kommer forholdsvis best ut. Det endelige svar på hvordan 1977 vil slå ut for de lavest lønte blant LO-medlemmene, får vi imidlertid ikke i de sentrale forhandlingene. Blir lønnsglidningen for sterk, vil lavtlønnsprofilen uvilkaarlig svekkes tilsvarende. Som nevnt synes lønnsglidningen nå å være jevnere fordelt enn vanlig. Vi har selvfølgelig ingen sikkerhet for at dette skal fortsette. Alt tyder imidlertid på at vi skal makte å opprettholde en lavtlønnsprofil også dette året.

De beregninger som er lagt fram for økningen i disponibel realinntekt på ulike inntektstrinn, gir bare til en viss grad inntrykk av denne omfordelingen. Slike beregninger må nødvendigvis ta utgangspunkt i den gjennomsnittlige årslønnsutviklingen. Lavtlønnsprofilen i oppgjøret tar således ikke beregningene hensyn til. Det er likevel en klar tendens i beregningene at lønnstakere med vanlige inntekter oppnår sterkere økning i disponibel realinntekt enn de på høyere inntektsnivå.

Kravene om tariffavgift for uorganiserte og kollektiv ulykkesforsikring, ble også reist overfor N.A.F. I mitt foredrag overfor Representantskap i januar understreket jeg at tariffavgiften måtte ses i sammenheng med hva vi totalt sett oppnådde av fordeler for de organiserte i forhold til de uorganiserte. I denne forbindelse la jeg betydelig vekt på skattefritaket for fagforeningskontingenten. I seg selv vil denne ordningen øke verdien av medlemskapet i LO. Det er også andre sider ved ordningen som styrker oss. Et vilkår for fradragsrett for fagforeningskontingenten er bl. a. at det foreligger tariffavtale for vedkommende skatteyder.

I tillegg til at forsikringsordningen vil gi fordeler for medlemmene, er den også vesentlig i forholdet til de uorganiserte. Her nådde vi ikke fram. Meklingsforslaget inneholder imidlertid en erklæring om at drøftingene og utredningen av dette spørsmålet vil fortsette fram til tariffoppgjøret til våren. Spørsmålet vil så bli reist på nytt da.

Under meklingen krevde N.A.F. vår tilslutning til en erklæring

rettet mot lønnsglidningen. Resultatet ble den erklæringen som er tatt inn i punkt 4 i meklingsforslaget. Den vil ikke ramme forhandlinger med grunnlag i minstelønnsoverenskomster eller andre avtaler med rett til regulering i perioden. Derimot vil den kunne motvirke helt eksepsjonelle forhold og omstendigheter.

Det har vært en vesentlig forutsetning fra vår side at inntektsoppgjøret måtte medføre total samordning for alle inntektstakere som skal ha sine inntekter regulert. Selv om vi ikke er enige i den form vedtaket i Stortinget fikk for jordbruket, må vi akseptere dette. Ut fra Stortingets vedtak vil det skje en samordning mellom vårt inntektsoppgjør og jordbrukets.

De LO-organiserte i stat og kommuner fører sine forhandlinger med grunnlag i de lønnstillegg LO og N.A.F. ble enige om. For disse regulativlønte må vi akseptere at det ikke skjer noen særlig lønnsutvikling i perioden. I tillegg til den økonomiske rammen for oppgjøret mellom LO og N.A.F. vil disse få kompensasjon for den manglende lønnsglidningen i denne sektor. Dette er i samsvar med mønsteret ved tidligere tariffoppgjør.

Overfor Norsk Arbeidsgiverforening, organiserte og uorganiserte arbeidsgivere krever vi at forutsetningene for oppgjøret blir lagt til grunn også for lønnstakere utenfor Landsorganisasjonen. Vi vil følge lønnsjusteringene for organiserte i gule organisasjoner og høyerelønte funksjonærer. Formelt sett kan vi ikke ta noe forbehold i denne forbindelse. De må imidlertid huske på at vi skal ha tariffoppgjør etter dette.

Fra Regjeringens side er det også forutsetningen at pensjonene i Folketrygden reguleres fra 1. mai. Reguleringen vil skje i samarbeid med pensjonistenes organisasjoner. Dette er i samsvar med LOs oppfatning.

Jeg vil også si noen få ord om oppgjørsformen. Både i fjor vår og i vår har den økonomiske rammen om tarifftilleggene vært små. Dette var imidlertid tilsiktet fra vår side. Bare på denne måten kunne vi sikre målsettingen om bedret konkurranseevne og dempet prisstigning. Prisstigningen er redusert fra nærmere 12 prosent i 1975 til 9 prosent i fjor. I år vil prisstigningen dempes ytterligere til vel 8 prosent. Kostnadsøkningen har fulgt etter. (Mens årslønna i 1975 økte med 20 prosent, var stigningen i fjor 12 prosent. I år vil den bli om lag 8 prosent.) Dempet kostnadsøkning trykker arbeidsplassene for våre medlemmer.

Både dette tariffoppgjøret og tariffoppgjøret i fjor har bidratt til sterk økning i levestandarden for våre medlemmer. I fjor var økningen om lag 4 prosent. I år er vi sikret 2,5 prosent. Dette gir om lag 6,5 prosent over to år. Skulle et slikt resultat vært oppnådd i

et oppgjør etter tradisjonelt mønster, måtte tariff tilleggene vært uvanlig store. I fjor ble rammen knappe 4 prosent. Samme økning i disponibel realinntekt uten tiltak fra myndighetene side ville krevd et tosifret resultat. I år måtte årslønnsøkningen være om lag 5 prosent sterkere for å sikre samme økning i disponibel realinntekt, som samarbeidet med myndighetene sikret oss. Dette ville krevd om lag 6 prosent større ramme om tariffoppgjøret.

Med bakgrunn i de forholdsvis beskjedne lønnstilleggene og den støtte som bedriftene fikk, har det både i fjor og i år framkommet påstander av typen: «Vi betaler våre egne lønnstillegg». Det er også hevdet at «LO mekler med Regjeringen». I denne forbindelse vil jeg få minne om følgende: Produksjonen i norsk industri vil i år stige med om lag 4 prosent. De konkurranseutsatte bedrifter vil sannsynligvis oppleve svakere utvikling enn dette. Bedriftene må betale 8 prosent i høyere lønninger. Arbeidsgiveravgiften øker med 0,7 prosent.

For øvrig er det en forutsetning at det fra myndighetenes side settes i verk prisregulerende tiltak i den utstrekning slike tiltak er nødvendig for å sikre oppgjørets prisdempende effekt. Med bakgrunn i den sterke stigningen i konsumprisindeksen fra februar til mars, må myndighetene følge prisutviklingen framover nøye. Utviklingen kan tyde på at det hurtig bør settes i verk prisregulerende tiltak. Ut fra disse forutsetninger vil inntektsoppgjøret bidra til at vi også i år får tatt ut vår rimelige andel av produksjonsveksten i næringslivet.

Slik tariffoppgjøret i vår utviklet seg, er det ikke tvil om at noen og enhver har satt spørsmålsteget ved den kombinerte oppgjørsformen. Vi bør imidlertid ikke ta noen prinsippavgjørelse om dette spørsmålet. Det er min oppfatning at vi i denne tariffperioden ikke ville oppnådd den sterke velstandsøkningen for medlemmene uten samarbeid med myndighetene. Begrunnelsen for denne vurderingen er enkel. Vi skulle ha streiket lenge og vel for å få til om lag tredobling av den økonomiske rammen i disse årene. I denne forbindelse minner jeg om den vanskelige tariffsituasjonen i Sverige. Her har arbeidsgiverne avvist et forslag om 2,5 prosent lønnstillegg som grunnlag for fortsatt mekling.

Derfor må den økonomiske situasjon fortsatt være avgjørende for valg av oppgjørsformen — også kombinerte oppgjør. Den politiske utviklingen vil i denne forbindelse vært viktig. En borgerlig regjering ved høstens valg vil ha mindre tillit blant de fagorganiserte. En slik regjering vil derfor vanskeliggjøre inntektspolitiske helhetsløsninger. For vi vet hva vi kan vente oss av en slik regjering. Borgerlige politikere har stilt seg kritisk til forbruksøkningen LO-

medlemmene oppnådde i fjor og i år. Situasjonen i Sverige forteller også hvilken side borgerlige politikere føler seg knyttet til. Her har den borgerlige regjeringen styrket bedriftene ved å skrive ned den svenske kronen. I tillegg til den innenlandske prisstigningen dette fører med seg, har de også varslet kraftig økning i merverdiavgiften. Opplegget synes å måtte føre til nedgang i lønnstakernes kjøpekraft til fordel for næringslivets fortjeneste.

Med dette legger jeg fram meklingsforslaget til avstemning for Representantskapet. Forslaget er i sin helhet lagt fram på bordene foran dere. Til sammen innfrir skattelettelsene og lønnstilleggene kravet om gjennomsnittlig 2,5 prosent økning i disponibel realinntekt. Denne velstandsøkningen er garantert fra myndighetenes side. Blir prisstigningen sterkere enn forutsatt uten at lønnsøkningen blir tilsvarende høyere, vil det bli satt inn tiltak for å sikre økningen i kjøpekraften på 2,5 prosent.

Meklingsforslaget har fått enstemmig tilslutning i forhandlingsutvalget og Sekretariatet. I motsetning til dette foreligger det ingen anbefaling fra N.A.F.s forhandlingsutvalg. Imidlertid vil administrasjonen i N.A.F. anbefale forslaget overfor Sentralstyret.»

Debatten

Man gikk deretter over til debatten, og den første som fikk ordet var

Arne Hasla, Aust-Agder, som sa at han før dette oppgjøret var svært lite optimistisk, tatt i betraktning det dårlige markedet. Han hadde imidlertid håpet at lavtlønnsprofilen hadde vært mye større, og at det innen en ramme på 2,9 prosent burde ha vært mulig å bruke mer enn 0,6 prosent til lavtlønns tillegg.

— Vi sier det samme ved hvert tariffoppgjør, og en gang må vi være villige til å gi mer til de lavtlønte. La oss ha det i tankene ved kommende tariffoppgjør, hvis vi mener noe med solidariteten i fagbevegelsen.

— Skattefritaket for fagforeningskontingenten ser jeg som en selvfølge etter alle de årene vi har krevd det.

— Tariffavgiften for uorganiserte må vi vel nå betrakte som ute av verden. Jeg tror det er andre veier å gå, f.eks. ved å gjøre medlemskapet enda mer attraktivt, slik at ingen på en arbeidsplass har råd til å være uorganisert.

— Jeg har vært enig i den oppgjørsform som har vært benyttet i den senere tid. Imidlertid setter jeg nå et stort spørsmålstegn ved en slik oppgjørsform i framtiden, ut fra den holdning Arbeidsgiverforeningen har vist ved dette oppgjøret. Hvis vi skulle få en borgerlig regjering, vil det være helt umulig for oss å gå inn for en slik oppgjørsform. Når arbeidsgiverne mener at det er staten som skal betale lønnsoppgjøret for bedriftene, da er det enighet blant medlemmene om at det er noe som er galt.

Regjeringens bidrag til løsning av tariffoppgjøret har etter min oppfatning vært tilfredsstillende. Det man eventuelt kan sette fingeren på, er devalueringen av kronen med tre prosent. På sikt kan det få konsekvenser for oss selv, så jeg er av den oppfatning at spørsmålet om en oppskrivning vil melde seg om ikke altfor lang tid.

Vi har nå ett år til å tenke gjennom hva vi vil foreta oss ved neste tariffoppgjør. Min personlige mening er imidlertid at vi da bør tenke på forbundsvis oppgjør, med helautomatiske indeksreguleringer.

— Jeg har inntrykk av at våre medlemmer finner oppgjøret akseptabelt, tatt i betraktning den foreliggende situasjon.

Martin Tveiten, Hordaland: Etter at oppgjøret nå er ferdig, er det enkelte ting man kan sette spørsmålstegn ved. Når jeg har vært ute og snakket om tariffoppgjøret, har jeg gitt uttrykk for at oppgjøret ville gi lite i form av lønnstillegg og at en vesentlig del ville komme i form av skattedempende og prisdempende tiltak. Jeg vil gi honnør til Kleppe og statens representanter som har klart å imøtekomme de krav som ble reist. Imidlertid mangler forslaget en virkelig lavtlønnsprofil. Ved forhandlingene for stat og kommune blir det sagt at man må ta den manglende lønnsglidning i betraktning for å finne fram til den riktige lønnsregulering. Dette er jeg selvfølgelig enig i. Men dessverre er det også i det private næringsliv store grupper som overhodet ikke har lønnsglidning, og det gjelder stort sett dem som fra før ligger lavest på lønnskalaen. Disse grupper kommer også skjevt ut når det gjelder skattelettelsene, fordi den for disse grupper ikke gir så store utslag som ønskelig kunne være. Skal man make å gi de lavest lønte en vesentlig bedre levestandard enn tidligere, så må det drastiske tiltak til. Vi har i mange år dosert at de bedrifter som ikke kan følge med i lønnsutviklingen ikke har noen plass i samfunnet. Nå er imidlertid forholdet det at en vesentlig del av disse bedriftene har en produksjon vi er avhengige av. Jeg tenker på matvareprodusentene, hvor arbeiderne stort sett er dårlig lønte. Vi må sørge for at våre medlemmer som arbeider i matvaresektoren, og også delvis i bekledningsindustrien, må få en lønnsforbedring som vil slå ut på en slik måte at når tariffperioden er

slutt, bør de stå bedre rustet. Når man ikke har lønnsglidning, vil man hele tiden bli hengende etter.

Riksmeklingsmannens forslag anser jeg som svært bra, og jeg vil anbefale forslaget. Jeg vil imidlertid ikke unnlate å peke på at det må gjøres noe for de grupper i det private næringsliv som ikke har lønnsglidning.

Erling Ask, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, sa at det var med lavtlønnsproblematikken som med 17. mai. 17. mai blir det talt så vakkert om den nasjonale følelse, men dette er stort sett glemt 18. mai. Vi hører mange fagre ord om lavtlønnsproblematikken, og det blir sagt mye fint om hvordan en må ivareta de lavtløntes interesser, men vi må bare erkjenne at når resultatene av oppgjøret foreligger, viser det seg at lavtlønnsgruppene også denne gang er blitt salderingsposten i oppgjøret.

Jeg er dypt skuffet over oppgjøret vi her har fått presentert. Vi må nå snart innse at vi ikke løser lavtlønnsproblemene i den private industri med bare prek. Den offentlige sektor forlanger et etterslep for å følge med den lønnsutvikling som har vært i den private industri. Hva da med de store grupper i privat industri som ikke har fem øre i lønnsglidning i perioden? De blir nå avspist med inntil 65 øre. Det utgjør kanskje to prosent.

— Hvordan slår så «Kleppe-pakken» ut for dem som ligger lavest? De høyeste lønte vil også her få mest.

— Selv skattefritak for fagforeningskontingenten slår ut til fordel for dem som tjener mest.

Vi som representerer de lavtlønte må nå bare konstatere at det vedtak som ble gjort på representantskapsmøtet i januar, hvor det ble sagt at det måtte legges særlig vekt på lavtlønnsproblematikken, ikke er oppfylt. Vi må nå konstatere at vi er ved veis ende, og vi kan ikke anbefale det foreliggende forslag.

Lars Skytøen, Sekretariatet, ville gjerne at Aspengren skulle gi en avklaring på den tredje parts betydning for tidspunktet oppgjøret ble halt i land. — Kan man regne med at oppgjøret er i havn før Stortinget har fattet sine beslutninger i den forbindelse.

Vi har nå hatt to kombinerte oppgjør, noe jeg synes har vært riktig i den spesielle økonomiske situasjon som foreligger. Jeg tror imidlertid det også må sies at det vil være grunnlag for en kritisk gjennomgåelse av erfaringene disse to oppgjørene har skaffet oss.

Jeg tror det allerede i dag må erkjennes at det har vært en del svakheter, og jeg tror det vil være uriktig allerede nå å binde seg til den oppgjørsform som skal gjennomføres i 1978. Det må være

riktig at vi senere på året tar stilling til dette spørsmålet ut fra den økonomiske situasjon som da foreligger, og også drøfter de saker en ønsker løst i forbindelse med det kommende tariffoppgjør.

— Jeg vil begrense meg til å si at jeg tror oppgjørsformen i 1978 ikke kan være den samme som den vi har hatt i 1976 og 1977.

Når det gjelder forhandlings- og meklingssituasjonen, er det ingen tvil om at Arbeidsgiverforeningens holdning ved gjennomføringen av dette inntektsoppgjøret også gjør det nødvendig med en kritisk gjennomgåelse av oppgjørsformen. Hvorvidt dette på forhånd var vel gjennomtenkt fra N.A.F.s side, behøver ikke vi å uttale oss om. Imidlertid er jeg av den oppfatning at måten N.A.F. gjennomførte forhandlings- og meklingsprosedyren på denne gang, ikke forsterker tilliten til den tradisjon vi har hatt å løse inntektsoppgjørene i Norge på.

Jeg tenker da bl. a. på de deler av industrien som ikke har noen lønnsglidning. Det var helt umulig å få forståelse fra N.A.F.s side for at dette var et spørsmål vi hadde behov for å få løst, i og med at alle andre grupper i samfunnet allerede har fått gjennomslag på dette prinsippet. Dette er et meget viktig tariffpolitisk spørsmål som fagbevegelsen må søke å få prinsipielt gjennomslag for innen industrien.

— Jeg tror ikke vi får full nytte av et lavtlønnstillegg før vi har løst spørsmålet om et skikkelig statistikkunderlag for industrien. En må ha skikkelig statistikk for å delegere lavtlønnstillegget til den enkelte arbeidsplass. Først da vil en kunne få en rimelig fordeling av den lavtlønnsporten en har til disposisjon.

Jeg er derfor av den oppfatning at dette er ett av de tariffspørsmål vi må finne løsning på i den nærmeste framtid.

Forsikringsspørsmålet ble ikke løst ved dette inntektsoppgjøret, og jeg vil minne om at vi har liggende en arbeidsrettssak som gjelder spørsmålet om arbeidsgiverens styringsrett ved etablering av forsikringsordninger. Denne sak vil vårt forbund aktualisere overfor LO, slik at den blir gjenopptatt og ført for Arbeidsretten.

Når det gjelder erklæringen vedrørende lønnsglidningen, er jeg tilfreds med det Aspengren sa om den, men jeg vil tilføye at ethvert misbruk av denne erklæringen fra N.A.F.s eller deres bransjeorganisasjoners side, må resultere i egnede mottiltak for å opprettholde respekten for bestående avtalebestemmelser. Vi må vokte oss vel for å skape inntrykk av at industriarbeiderne er roten til alt ondt i den økonomiske politikken. Jeg viser i den anledning til de grupper som nå holder på med sine tariffforhandlinger, bl. a. jordbruket. Jeg tror dette vil komme til å skape betydelige komplikasjoner for oss, og det skal ikke bli lett for industriforbundene å møte kritiske

merknader fra sine medlemmer om oppgjøret vi har gjennomført med N.A.F.

Styrken i dette tariffoppgjøret er de tiltak myndighetene gjennomfører, bl. a. skattefritak for fagforeningskontingent, og garantien for 1977 om økning av kjøpekraften på 2,5 prosent i gjennomsnitt.

Min anbefaling av meklingsforslaget har derfor mer sin basis i tillit til den sittende regjering enn i det resultat vi oppnådde i meklingen med Norsk Arbeidsgiverforening.

Øistein Lie, Vest-Agder, ba først om å få stille et spørsmål til formannen, som nevnte en del eksempler på prosentvise tillegg som måtte ha vært gitt hvis dette hadde vært forbundsvise oppgjør. Han spurte om formannen senere i debatten konkret kunne si hvor mye dette ville utgjøre i kroner og ører.

— Når vi nå får skattefritak for fagforeningskontingenten, så kan vi legge spørsmålet om tariffavgift bak oss. Dette vil gjøre det lettere å verve medlemmer på arbeidsplassene.

— Når det gjelder lønnsglidning, så er det mange bedrifter innen bl. a. papirindustrien som ikke har noen lønnsglidning i perioden. Jeg forstår det nå slik at forutsetningen for at 2,5 prosent lønnsforbedring skal oppnås, er at det må skje en lønnsglidning i den private industri på 5 prosent. Jeg tror det skal bli svært vanskelig å oppnå dette.

For øvrig gir jeg min tilslutning til oppgjørsformen, en oppgjørsform jeg synes fagbevegelsen kan være bekjent av.

Otto Totland, Sekretariatet: — Jeg tror jeg vil reservere meg mot å sammenlikne dette oppgjøret med oppgjøret i fjor. I fjor hadde man først sentrale forhandlinger og deretter forbundsvise forhandlinger, med en «pott» til disposisjon for visse endringer i 1976, noe vi ikke kan gjøre i 1977. Vi har i år hatt et kombinert oppgjør hvor forbundenes forhandlingsutvalg ikke har vært inne i bildet i det hele tatt, og det er en vesensforskjell i forhold til i fjor.

Jeg vil også nevne at det er få oppgjør som har vært så vanskelige som i år, og det hadde sine bestemte grunner. Kostnadsøkningen hadde steget betydelig i næringslivet som helhet. Både lønnsglidningen og prisstigningen har vært sterk. Statistikken over lønnsglidningen fra 4. kvartal viste et sjokkerende tall på 6 prosent. Dette har gjort sitt til å vanskeliggjøre forhandlingene.

Norsk Arbeidsgiverforening ba om en pause i forhandlingene, og vårt forhandlingsutvalg var da av den oppfatning at Kaare Selvig ville få fullmakt til å gi LO et tilbud. Vi hadde en pause på én uke,

hvoretter Kaare Selvig bare gjentok at Arbeidsgiverforeningen ikke hadde noe å tilby.

Den viktigste grunnen til at det kom fart i forhandlingene var devalueringen.

Når det gjelder lavtlønnsprofilen, må en være merksam på at det i mange tilfeller er en viss sammenheng mellom lave lønninger og økonomisk svake bedrifter. Man kan ikke alltid gå ut fra at arbeidsgivere på bedrifter innen lavtlønnsfagene er så mye dårligere arbeidsgivere enn andre. De har svært ofte ikke økonomiske muligheter til å gi høyere lønninger. Dette er bl. a. en av årsakene til at Norsk Arbeidsgiverforening har vanskelig for å gå lenger når det gjelder lavtlønnsstilleggene. Vi trodde vi skulle kunne få til et etterslepstillegg, og at arbeidere med liten eller ingen lønnsglidning skulle få et ekstra lønnsstillegg. Ved fortolkning av avtalen fant man imidlertid ut at det ikke skulle gis annet enn et generelt tillegg og/eller lavtlønnsstillegg, og følgelig ikke var dekning for et etterslepstillegg. Dette var selvfølgelig en strek i regningen.

Norsk Arbeidsgiverforening ga uttrykk for at det var Regjeringen og ikke N.A.F. som hadde garantert en økning i disponibel realinntekt på 2,5 prosent, og at det dermed var Regjeringen som måtte oppfylle dette løftet.

Jeg er av den oppfatning at Regjeringen i framtiden ikke bør gi slike garantier. Begge parter vil da ved senere revisjoner stå atskillig friere.

I forbindelse med oppgjørsformen er jeg overbevist om at en bør ta seg tid til å drøfte hvorvidt det er andre former for oppgjør som er bedre enn dem som hittil har funnet sted.

Et lite hjertesukk om jordbruksoppgjøret. — Det var meget uheldig at Stortinget vedtok en målsetting hvor bøndene innen relativt kort tid i gjennomsnitt skulle ha den samme levestandard som industriarbeiderne. Jeg vil i den forbindelse etterlyse sammenlikningsgrunnlaget. Man vet til enhver tid hvilken inntekt industriarbeiderne har, mens bøndene ved siden av prisen på sine produkter har de samme produkter til eget forbruk.

— Med disse ord vil jeg erklære meg enig i det anbefalte forslag til tariffrevisjonen.

Torger Seland, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, sa at etter hans mening har Representantskapet likevel ingen mulighet til å medvirke til et annet resultat enn det som er lagt fram. — Oppgjørsformen gjør jo at størrelsen på reallønnsøkningen var bestemt på forhånd.

Hovedspørsmålet i forhandlingene har vel heller vært hvem skal betale hva, og resultatet viser hvem som må bære de største byrdene i dette oppgjøret. Dette burde være et tankekors for noen og hver når oppgjørsformen for neste tariffrevisjon skal diskuteres.

— Forutsetningen for at man det første avtaleåret skulle få 3 prosent reallønnsøkning var at det fant sted en lønnsglidning. Store grupper av arbeidere fikk imidlertid ingen lønnsglidning, og det samme vil gjøre seg gjeldende også for det annet avtaleår. 2,5 prosent reallønnsforbedring forutsetter at det finner sted en lønnsglidning, men jeg er overbevist om at store grupper også denne gang blir stående uten lønnsglidning.

Jeg synes LO for framtiden bør få inn i avtaleverket garantier for at det virkelig skal finne sted lønnsglidning, slik at alle grupper kan oppnå den forespeilede reallønnsøkning.

Håkon Bendixen, Troms, ville knytte en del kommentarer til oppgjøret, og sa at han hadde notert seg ting som var mest gledelige og minst gledelige.

Han anså som det mest gledelige at man nå endelig har fått skattefritak for fagforeningskontingenten. Minst gledelig var etter hans mening Arbeidsgiverforeningens holdning under oppgjøret og Kleppes nedskrivning av kronen.

— Vi har i en rekke møter i Representantskapet diskutert skattefritak for fagforeningskontingent kontra tariffavgift, og jeg vil i den anledning slutte meg til det som har vært sagt tidligere i debatten, at spørsmålet om tariffavgift nå må legges på is. Vi får eventuelt diskutere spørsmålet om tariffavgift senere, hvis det skulle vise seg at skattefritaket for fagforeningskontingenten ikke virker etter hensikten.

— Jeg er redd at nedskrivning av kronen kan forårsake inflasjon og prisstigning, og jeg har inntrykk av at svært mange av våre medlemmer rundt i landet sitter med den samme følelsen.

Aspengren sa at det ble hevdet at vi betaler våre egne lønnsstillegg, og vi skal vel ikke forundre oss over at dette er oppfatningen. Ser man på Arbeidsgiverforeningens holdning under forhandlingene, vil man vel kunne spørre seg hvem som har fått mest av staten ved dette oppgjøret: Er det arbeidstakerne eller arbeidsgiverne. Lønnsoppgjøret blir da tatt av fellesgodene — 1,6 milliarder. Hvem er det som bringer disse fellesgodene inn i statskassen, og hvilke fellesgoder må vi gi avkall på for at disse pengene skal gå ut av statskassen?

— For et år siden var jeg på vei til å bli en god tilhenger av

«Kleppe-pakken», nå tilhører jeg tvilersiden igjen, og jeg er enig med dem som mener at vi nå må ta oss tid til å diskutere oppgjørformen.

Henny Jensen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, gikk i sitt innlegg inn på jordbruksoppgjøret, og henviste til at Aspengren hadde gitt uttrykk for at LO var uenig i måten jordbruksoppgjøret ble gjennomført på. Hun spurte hva LO hadde tenkt å gjøre i forbindelse med jordbruksoppgjøret.

— Vedtaket i Stortinget betinger at bøndene i løpet av noen år skal ha den samme gjennomsnittsinntekt som en industriarbeider. Jeg, en industriarbeider med en gjennomsnittlig årsinntekt, skulle gladelig den dag i dag bytte min inntekt med en gjennomsnittsjordbruker, og kunne tjene på det. Aspengren sa også at dette hadde vært vanskelige forhandlinger, og det tviler jeg ikke på.

— Nå må det snart komme et krav fra grunnorganisasjonene til Landsorganisasjonen om rettferdige forhandlinger.

Ingeborg Jacobsen, Bekledningsarbeiderforbundet. — Jeg hadde håpet at vi ved dette tariffoppgjøret skulle få noe mer til de lavtlønte. Vi oppnådde heller ikke denne gang etterslepstillegg, men vi får kjøre hardere neste gang, og ikke sette oss i en situasjon som binder oss til en avtale, slik som tilfellet er nå. Jeg har ikke noe imot å stemme for forslaget, selv om de lavtlønte ikke har fått det resultat man håpet på. Imidlertid er jeg meget betenkt når det gjelder jordbruksoppgjøret. Vi vet ennå ikke hva jordbrukerne vil oppnå. Vi har tidligere erfaringer for at disse gruppene alltid kommer mye bedre ut av oppgjørene enn hva de lavtlønte innen LO gjør.

Jeg synes derfor det er all grunn til en sterk reaksjon blant de lavtlønte innen vår organisasjon. Vi bør selvfølgelig vise vilje til samordning og solidaritet, men jeg synes det nå snart er på tide at samordningen gir seg uttrykk også for de grupper som står utenfor LO.

— Når det gjelder skattefritak for fagforeningskontingenten, hvordan vil dette løses for bønder og småbrukere? Hva vil eventuelt skje hvis disse grupper får dette, sett i forhold til andre grupper selvstendig næringsdrivende, som leger, tannleger, advokater osv. Dette kan etter min mening løsne for et helt skred.

Amund Stangeland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, opplyste at han representerte en liten gruppe — bakerne —, en gruppe som ikke har hatt noen form for lønnsglidning.

Statistikken viser at vi tidligere hadde 85—89 prosent, mens vi nå har 80—84,9 prosent. Vi hadde denne gang håpet at ettersleps-tillegget ville komme oss til gode. Når man vet at timelønnen for bakere og konditorer ligger langt under 30 kroner, så er det nå snart på tide at vi kommer opp på noenlunde samme lønnsnivå som industriarbeiderne. Bøndene krever samme lønn som industriarbeiderne.

Når det gjelder skattefritaket for fagforeningskontingent, får vi håpe at retningslinjene for denne ordningen blir så klare at det ikke blir misbrukt. Det bør kreves vedlagt selvangivelsen et bevis fra fagforeningene om innbetalt kontingent.

Hvordan ville dette oppgjøret ha artet seg hvis man hadde hatt en borgerlig regjering, staten har jo vært en vesentlig faktor i oppgjøret. Jeg tror ikke det er riktig å satse på at staten skal betale det meste ved inntektsoppgjøret.

Imidlertid vil jeg stemme for forslaget, selv om jeg hadde håpet at resultatet var blitt bedre.

Håkon Bendixen, Troms, sa at det var Henny Jensens innlegg som hadde gjort det nødvendig for ham å ta ordet nok en gang, da han mente at hennes uttalelse ikke måtte få stå uimotsagt i Representantskapet.

— Vi må være klar over at vi alle er lønnstakere, både innenfor lavtlønnsgruppene, høytlønnsgruppene og på mellomskiktet. I jordbruket har vi også disse tre gruppeinndelingene. Forrige jordbruksoppgjør ble gjennomført på en meget fin måte ved at vi fikk en utjevning for lavtlønnsgruppene innenfor jordbruket. Jeg tror det er viktig å være klar over at det ikke bare er spørsmål om rammen for jordbruket, det er også spørsmål om fordelingen. Dette er kanskje av de ting vi som kommer fra distriktene ser best. Vi bør ikke være så unyanserte når vi diskuterer jordbruksoppgjøret.

Kåre Rasmussen, Norsk Arbeidsmandsforbund: — De bøndene jeg har hatt kontakt med, fortrinnsvis småbønder, har gjentatte ganger gitt uttrykk for at de nå har det godt, og det er vel ikke mer enn riktig. Det som har vært skjevt når det gjelder bøndene, er vel at de store har hatt det altfor godt, og de små ikke har hatt det godt i det hele tatt. Det har foregått en helt riktig utjevning.

Når det gjelder lavtlønnsproblematikken, er det flere her som har gitt uttrykk for at de er skuffet over at dette spørsmålet ikke er blitt løst. Det er i grunnen rart at ikke flere har snakket om grunnen til at disse grupper alltid blir hengende etter. Det er lønnsglidningen i andre grupper i samfunnet som gjør at de lavtlønte kommer så skjevt ut. Jeg tilhører selv en gruppe med ganske bra lønns-

glidning, men det hjelper lite når ikke alle har en viss lønnsglidning. Når staten skal forhandle forlanges det et etterslepstillegg. Det var ingen som hadde behovd å forlange etterslep hvis det ikke hadde vært noen lønnsglidning i perioden. Jeg tror vi burde finne fram til en lønnsform som medførte at ingen grupper ble privilegerte på grunn av at enkelte bedrifter har god økonomi og kan gi høyere lønn.

Dirigenten ga deretter ordet til

Tor Aspengren: — Jeg vil spesielt si et par ord som kommentar til Rasmussens uttalelse om at lønnsglidning burde ha vært forbudt. Det er vel en litt for enkel problemstilling. Hvordan ville lavtlønnsgruppene i dag ha vært avlønnet dersom vi ikke hadde hatt lønnsglidning? Jeg tror lønnsglidningen har dratt lavtlønnsgruppene med seg. Men når vi snakker om lavtlønn og lønnsglidning, så er dette to forskjellige ting. Vi har lavtlønn innenfor bransjer hvor det skulle være unødvendig å ha lavtlønnsgrupper. Men så har man de reelle lavtlønnsgrupper ved bedrifter som ikke har økonomisk bæreevne til høye lønninger. Dette er realitetene.

Når det her er nevnt punkt 4 i avtalen, så er ikke dette den normale bevegelsen det er snakk om. Vi kan ikke ekskludere de bestemmelser som i dag rår innen de ulike overenskomstråder.

Det er vel i og for seg ingen av oss som er virkelig fornøyd med det vi har oppnådd, men jeg vil gjenta at *under de nåværende økonomiske forhold*, er det akseptabelt. Hvis vi i 1976 hadde visst hvordan den økonomiske situasjon hadde vært i dag, så er det mulig vi hadde tatt et helt annet standpunkt til «mini-oppgjøret». Det er mulig vi da hadde snakket om en prolongasjon, det er mulig vi hadde vært noe mer realistiske. Men nå er vi i den situasjon, og det er ikke bare én part under forhandlingene. Til de mange som har snakket om at dette er et uakseptabelt forslag, ikke minst på grunn av lavtlønnsstillegget, vil jeg si at det var lavtlønsspørsmålet som var ett av de vanskeligste spørsmålene vi hadde å stri med. Omtrent samme problematikken har de hatt både i Danmark, og ikke minst i Sverige. Det pekes på de dårlige bedriftene og at lavtlønnsstillegget er for stort.

Vi fikk ikke noe gehør under forhandlingene til spørsmålet om etterslep. Det som antakelig kommer til å bli det store spørsmålet ved tariffrevisjonen i 1978 er hvordan man vil takle dette. Det er klart at det er ønskelig å finne en form som er analog med stat og kommune. Men vi får bare akseptere at mens vi har 5 til 6 prosent lønnsglidning i perioden, så ligger det på 1 til 2 prosent i stat og kommune. Vi får bare akseptere slik det er inntil vi får gjennomført prinsippet om at vi på en eller annen måte kan få et etterslep

for de grupperinger som er å sammenlikne med de statsansatte og kommunalt ansatte.

Ved framlegging av kravene er man kanskje ofte litt urealistisk, og det er vel også litt ønsketenkning med i bildet. Når det imidlertid nå snakkes om uttrykket streik i denne situasjon, — et ikke ukjent begrep for oss i forhandlingsutvalget, så bør vi være kloke nok til å forstå at det er en hel rekke bedrifter som i dag bare hadde vært takknemlige hvis de hadde fått en pause i produksjonen. Det er ikke vi tjent med.

Jeg har ingen tro på at vi hadde klart å komme fram til en økning i kjøpekraften på 6,5 prosent for 1976 og 1977 med mindre vi hadde fått hjelp av staten. Jeg tror vi hefter oss litt for mye ved hvem det er som har gitt og hvem som har tatt. Vi lever i et samfunn med en økonomisk sirkulasjon, og det vesentligste for oss er at vi er i arbeid og at vi har lønnsinntekter.

Når det gjelder spørsmålet om hva staten har ytt, sa jeg i min innledning også hva arbeidsgiverne hadde ytt, men det er klart at staten har ytt mye. Det bør vi imidlertid i denne situasjon være glad for, fordi vi ellers ikke hadde hatt noen mulighet for å komme fram.

Det ble uttalt her av en representant at man bare måtte akseptere dette forslaget fordi man hadde fått innfridd kravet om 2,5 prosent reallønnsøkning. Mye er riktig i det, men det er fordelingen av disse midlene vi har slåss for, vi har ikke minst slåss for å få til det best mulige resultat for de lavtlønte. Vi kan vel kanskje også si at det resultat vi har oppnådd for disse grupper *under de nåværende økonomiske forhold* bør kunne aksepteres.

Det ble også spurt om hvor mye vi måtte ha krevd hvis ikke myndighetene hadde vært inne i bildet. Jeg nevnte at det for 1976's vedkommende ville ha blitt et to-sifret tall. Jeg skulle anta at kravet måtte ha ligget på 14—15 prosent for å få 3,5 prosent økning i kjøpekraften. Jeg tror ikke at tallene for dette «mini-oppgjøret» hadde vært så mye lavere, hvis ikke myndighetene hadde vært involvert.

Jeg ber om forståelse for det meklingsforslag som foreligger og at vi vedtar det så enstemmig som mulig. Vi får bruke den tiden vi har igjen til tariffrevisjonen 1978 til å se både på formen, på økonomien, og at vi framfor alt ser på en realistisk måte å løse saken på i 1978.

VOTERING

En gikk deretter til *votering* over Riksmeklingsmannens forslag vedrørende tariffoppgjøret 1977.

Det forelå følgende innstilling fra Sekretariatet:

«Riksmeklingsmannens forslag av 5. april 1977 vedtas.»

Vedtak: Forslaget ble vedtatt mot 6 stemmer.

Før møtet ble hevet fikk Tor Aspengren ordet til en sluttbemerkning. Han sa at det var det siste representantskapsmøte han ledet, og han takket på vegne av Odd Højdahl og ham selv representantskapsmedlemmene for de årene man hadde vært sammen. Han takket for forståelse og godt samarbeid, og ønsket Representantskapets medlemmer alt godt i framtida.

Møtet ble hevet kl. 13.15.

NAVNEFORTEGNELSE

Følgende representanter møtte:

Arbeiderpartiets Presseforbund:

Simen Kr. Hangaard, Oslo.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer:

Oddvar Aasland, Eidanger, Arne Aasvistad, Oslo.

Norsk Arbeidsmandsforbund:

Ole Flesvig, Oslo, Ole Bergsrønning, Løkken, Kåre Rasmussen, Hommersåk, Knut Arnesen, Skaidi, Ingvald Berntsen, Figgjo.

Norges Befalslag:

Theodor Theodorsen.

Bekledningsarbeiderforbundet:

Bjarne Bårdsen, Oslo, Torbjørn Simonsen, Sandefjord, Ingeborg Jacobsen, Drammen.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:

Olav Johansen, Oslo, Sigurd Engen, Oslo, Lars Eide, Haugesund, Magnus Toverud, Oslo, Ole Gudmund Gyberg, Kristiansand, Jørgen Kosmo, Horten.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund:

Kåre Haga, Oslo, Johs Størksen, Oslo, Ronald Rooth, John Erik Eriksen, Halden.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund:

Reidar Albertsen, Sofiemyr.

Norsk Grafisk Forbund:

Per Thorkildsen, Oslo, Kåre Pedersen, Oslo, (varamann) Gunnar Kokaas, Oslo.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund:

Kåre Dahlberg, Oslo.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærs Forbund:

Kåre Hansen, Oslo, Bjørn Hansen, Oslo, John Ravnaas, Oslo, Knut H. Bjaaland, Heistad, Brit Kvaale, Trondheim, Ann-Jorid Thingvold, Tromsø, Hilmar Olsen, Gjøvik.

Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet:

Arne Løken, Oslo.

Norsk Jernbaneforbund:

Odd Røren, Hokksund, Leif Thue, Oslo, Enok B. Skramstad, Elverum, Alf Haugen, Trondheim, Haldor Krokeide, Nesttun.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:

Svenn Eriksen, Tønsberg, Gunnar Aagesen, Trolla, Henny Jensen, Hyggen, Arne Olsrud, Oslo, Guttorm Lunde, Mysen, Hallgren Gundersen, Evenskjer.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

Arthur Svensson, Oslo, Wilhelm Thoresen, Oslo, Thordis Brandt, Trondheim, Audun Almås, Mosjøen, Erling Ask, Vestfossen, George Gram Olsen, Sandefjord.

Norsk Kommuneforbund:

Torger Oxholm, Oslo, Randi Moe, Fjellstrand, Joralf Johnsen, Mosjøen, Gerd Landfald-Nielsen, Skien, Bjarne Agdestein, Fyllingsdalen, Håkon Endresen, Stavanger.

Lensmannsetatens Landslag:

Olav Klepp, Oslo.

Norsk Lokomotivmannsforbund:

Gunnar Tønder, Lørenskog.

Luftforsvarets Befalsforbund:

Karl M. Olsen, Oslo.

(Norsk Murerforbund) — Nå under Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:

Villy Jacobsen, Oslo.

Norsk Musikerforbund:

Sigurd Lønseth, Oslo.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund:

Arne Andresen, Oslo, Arne Moe, Oslo, Amund Stangeland, Sandnes, Arne Porsmyr, Lisleby, Hans Andersen, Skien.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

Arne Martinsen, Oslo, Torger Seland, Skien, Kjell H. Johansen, Børgenhaugen.

Postfolkenes Fellesforbund:

Ragnar Ødven, Oslo, Erling Sandvig, Oslo.

Norsk Sjømannsforbund:

Kåre Kristoffersen, Oslo, Willy Syversen, Fredrikstad, Kaare

Kjæraas, Sandefjord, Per Ridder-Nielsen, Bergen, Einar Dahl, Haugesund, Edmund Gjennestad, Trondheim.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund:

Torstein Lund, Bangsund, Magne Johannessen, Oslo.

Norsk Sosionomforbund:

Sissel Seim Buflod, Oslo.

Telefolkenes Fellesforbund:

Ove Ragnar, Oslo (Norsk Tele Tjeneste Forbund).

Norsk Tjenestemannslag:

Gerd Raaer, Oslo, Tørris Markussen, Bardufoss, Håkon Holgernes, Bergen.

Norsk Tolltjenestemannsforbund:

Odd Arne Kristiansen, Oslo.

Norsk Transportarbeiderforbund:

Ole Foshaug, Bakkehaug, Asbjørn Høiås, Trondheim, Arne Hermansen, Hauketo.

Norsk Treindustriarbeiderforbund:

Rolf Johnsen, Oslo.

FYLKENES REPRESENTANTER:

Akershus fylke:

Odd Lundquist.

Aust-Agder fylke:

Arne Hasla.

Buskerud Fylke:

Harry W. Karlsen.

Finnmark fylke:

Knut Paulsen.

Hedmark fylke:

Hans Kjeldsrud.

Hordaland fylke:

Martin Tveiten.

Møre og Romsdal fylke:

Ingolf Ulleland.

Nordland fylke:

Finn Stensvik.

Oslo fylke:

Ivar Ødegaard.

Rogaland fylke:

Sverre Berg Landsnes.

Sogn og Fjordane fylke:

Erling M. Fossen.

Telemark fylke:

Anker Herlofsen.

Troms fylke:

Håkon Bendixen.

Nord-Trøndelag fylke:

Morten Berg.

Sør-Trøndelag fylke:

Annar Røste.

Vest-Agder fylke:

Øistein Lie.

Vestfold fylke:

Richard Thon.

Østfold fylke:

Hardy Olsen.

Fra Sekretariatet:

Tor Aspengren, Odd Højdahl, Leif Haraldseth, Finn Nielsen, Otto Totland, Arne Born, Henrik Aasarød, Eivind Strømmen, Thorvald Karlsen, Knut Nakken, Walter Kolstad.

Varamenn til Sekretariatet:

Tor Halvorsen, Liv Buck (nr. 135 og 136 møter som varamenn for de valgte tillitsmenn i LO), Rasmus Solend, Roar Helgesen, Håkon A. Ødegaard, Olaf Axelsen, Lars Skytøen, Sverre Kortvedt, Nils H. Johannessen.

Fra Revisjonsutvalget:

Harry Jørgensen, Marie Lindquist, Jens Torp.

FRA DISTRIKTSKONTORENE:

LOs distriktskontor i Bergen:

Finn Lien, Olav Lerø.

LOs distriktskontor i Bodø:

Hans Nordahl Jensen, Odd M. Bakkejord.

LOs distriktskontor i Drammen:

Roar Løver.

LOs distriktskontor i Førde:

John Bjarne Hjelmeland.

LOs distriktskontor i Gjøvik:

Ole Knapp.

LOs distriktskontor i Hamar:

Aage Søgård.

LOs distriktskontor i Kirkenes:

LOs distriktskontor i Kristiansand:

Oddvar Gøthesen.

LOs distriktskontor i Molde:

Johnny Røed.

LOs distriktskontor for Oslo og Akershus:

Yngve Hågensen.

LOs distriktskontor i Porsgrunn:

Harald E. Olsen, Gerhard Lunde Larsen.

LOs distriktskontor i Sarpsborg:

Rolf-Thore Hildebrandt.

LOs distriktskontor i Stavanger:

Arne Li, Kjell Arvid Svendsen.

LOs distriktskontor i Tromsø:

Rolf Nilssen.

LOs distriktskontor i Trondheim:

Rikhard Haugen, Ulf Guttormsen.

LOs administrasjon:

Egil Ahlsen, Gunnar Andersen, Harald Andersen, Tor Andersen, Per Brannsten, Arthur Bruflat, Svein Fjæstad, Øistein Gulbrandsen, Harry O. Hansen, Per Haraldsson, Thorleif Holth, Bjørn Kolby, Kjell Lien, Erik Nilsen, Mirjam Nordahl, Evy Boverud Pedersen, Børre Pettersen, Rutner Rønnestad, Odd Harald Røst, Kaare Sandegren, Arne G. Strangel, Olaf Sunde, Kjell Arne Sveum, Kjell Torkelsen, Kai Aagaard.

Samarbeidskomitéen DNA-LO:

Per Kleppe, Reiulf Steen, Gro Harlem Brundtland.

Statstjenestemannskartetlet:

Albert Uglem.

Fagorganisasjonens funksjonærgruppe:

Heidi Svendsen.

Bekledningsarbeiderforbundet:

Willy Elvann.

Petrokjemisk Forening — Rafsnes:

Reidar Finnmark.

Norsk Olje- og Petrokjemiforbund:

Lars Myhre.

Referent: Berit Henriksen.

Bilag 1.

«RIKSMEKLINGSMANNENS FORSLAG VEDRØRENDE TARIFFOPPGJØRET 1977

mellom

NORSK ARBEIDSGIVERFORENING OG LANDSORGANISASJONEN I NORGE

I Riksmeklingsmannens forslag vedrørende tariffoppgjøret 1976 er inntatt følgende reguleringsbestemmelse:

«Før utløpet av 1. avtaleår (1. april 1977) skal det opptas forhandlinger mellom N.A.F. og LO om eventuell lønnsregulering (generelt tillegg og/eller lavtlønnstillegg) for 2. avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår. Endringene i tariffavtalene for 2. avtaleår tas stilling til i LOs Representantskap og N.A.F.s Centralstyre.

Hvis partene representert ved N.A.F.s Centralstyre og LOs Representantskap ikke blir enige, kan den organisasjon som har framsatt krav innen 14 dager etter forhandlingenes avslutning si opp de enkelte tariffavtaler med 1 måneds varsel (dog ikke til utløp for 1. april 1977) for å søke gjennomført en lønnsregulering innen den ramme som er angitt ovenfor.»

Etter forhandlinger og mekling framsetter Riksmeklingsmannen følgende forslag:

I. GENERELT TILLEGG

Med virkning fra 1. april 1977 gis alle voksne arbeidstakere et generelt tillegg på 66 øre pr. time (for ukelønte utgjør tillegget kr. 26.40 pr. uke, for månedslønte kr. 114.18 pr. måned).

Unge arbeidstakere og lærlinger skal ha 50 øre pr. time (kr. 20.00 pr. uke, kr. 86.50 pr. måned).

II. LAVTLØNNSTILLEGG

Foruten de under punkt I nevnte generelle tillegg gis det med virkning fra 1. april 1977 et spesielt lavtlønnstillegg. Avhengig av fortjenestenivået innenfor det enkelte overenskomstområde varierer lavtlønnstillegget, som er beregnet med samme øretillegg for kvinner og menn, fra 6 til 65 øre pr. time i henhold til følgende oppstilling:

LAVTLØNNSTILLEGG PR. OVERENSKOMSTOMRADE

(Beregnet etter timefortjenesten for voksne menn i industrien i 3. kvartal 1976 3034 øre.)

Lavtlønnstillegg (øre)	Prosentintervall
Under 79,9 prosent	65
80,0—84,9 prosent	56
85,0—89,9 prosent	46
90,0—91,9 prosent	41
92,0—93,9 prosent	34
94,0—95,9 prosent	27
96,0—97,9 prosent	21
98,0—99,9 prosent	15
100,0—104,9 prosent	6
105,0 prosent og mer	0

Når det gjelder de enkelte overenskomstområders plass på lavtlønnskalaen, henvises til særskilt protokoll mellom LO og N.A.F. av i dag.

III. GJENNOMFØRING AV GENERELT TILLEGG OG EVENTUELT LAVTLØNNSTILLEGG

Det generelle lønnstillegg og eventuelt lavtlønnstillegg gjennomføres som nevnt nedenfor med mindre noe annet måtte være avtalt eller følger av fast praksis innen det enkelte tariffområde:

1. Alle minstelønnssatser, normallønnssatser og personlige lønninger forhøyes med de i avsnitt I og II nevnte tillegg.

2. Akkordtariffer, faste akkorder og prislister, produksjonspremieordninger, bonusordninger og andre lønnsordninger med varierende fortjeneste, reguleres slik at den samlede fortjeneste stiger overensstemmende med de i avsnitt I og II nevnte tillegg.

Inntil enighet om regulering av akkorder m. v. er oppnådd, betales tilleggene pr. arbeidet time. Det skal også være adgang for partene til å avtale at tilleggene skal holdes utenfor akkorder m. v. og betales pr. arbeidet time.

3. Ved frie avtaleakkorder, som det forhandles om på arbeidsplassen, skal tilleggene holdes utenfor akkordene og betales pr. arbeidet time hvis ikke partene blir enige om innregulering.
4. Akkordnormaler (akkordberegningsgrunnlag) reguleres slik at akkordfortjenesten stiger overensstemmende med de i avsnitt I og II nevnte tillegg.

Inntil enighet om regulering av akkordnormaler (akkordberegningsgrunnlag) er oppnådd, benyttes de gamle akkordnormaler (akkordberegningsgrunnlag) og tillegget betales pr. arbeidet time.

Hvor bedrifter innen et overenskomstområde med akkordnormal i hovedoverenskomsten måtte anvende høyere tall enn overenskomstens akkordnormal, skal disse tall bare reguleres i den utstrekning det er nødvendig for å bringe dem opp til den nye overenskomsts akkordnormal.

5. For arbeidstakere som i henhold til lov eller tariffavtale har en annen arbeidstid enn 40 timer pr. uke, er beregningsgrunnlaget for lønnstilleggene 40 timer.

For arbeidstakere som har en så kort ukentlig arbeidstid at man ikke kan tale om full arbeidsuke, følges tidligere praksis.

IV. ERKLÆRING VEDRØRENDE LØNNSEGLIDNING

Det har vært et vesentlig siktemål både for myndighetene og organisasjonene ved årets tariffoppgjør å begrense kostnadsutviklingen og styrke bedriftenes konkurranseevne for derved også å sikre arbeidsplassene.

Hovedorganisasjonene er derfor enige om at det er viktig at lønnseglidningen ikke undergraver de mål for pris- og kostnadsutviklingen som har vært av avgjørende betydning for inntektsoppgjøret.

V. UTREDNING OM FORSIKRINGSSPØRSMÅL

Partene er enige om å fortsette utredningen av spørsmålet om opprettelse av kollektiv ulykkes- og gruppelivsforsikring for arbeidstakerne. Saken tas opp ved kommende tariffrevisjon.

VI. OFFENTLIGE TILTAK

Hovedorganisasjonene forutsetter at Stortinget etter forslag fra Regjeringen gjennomfører de tiltak som er en del av det kombinerte inntektsoppgjør:

1. Det gjennomføres et fradrag i totalskatten på 1 prosent av inntekten i 1977 opp til en inntekt på 100 000 kroner, og ½ prosent for den del av inntekten som ligger over 100 000 kroner begrenset oppad til ca. 160 000 kroner.
2. Det innføres fradagsrett for kontingent til fagforeninger og arbeidsgiverorganisasjoner fra 1. juli 1977 i henhold til forslaget fra kontingentfradragutvalget og supplerende protokoll mellom hovedorganisasjonene av i dag.
3. Arbeidsgiveravgiften til folketrygden senkes med ½ prosent fra 1. mai 1977 i alle soner med virkning for annet avtaleår — dvs. til 1. mai 1978.

- VII. Det forutsettes at nødvendige prisjusteringer på grunn av de lønnstillegg som direkte følger av meklingsforslaget ikke skal bli hindret ved bestemmelser om prisstopp.

- VIII. Det forutsettes at de statlige bevilgninger som gis i direkte forbindelse med meklingsforslaget ikke skal dekkes ved høyere skatter eller avgifter.

IX. IKRAFTTREDEN

Under forutsetning av at meklingsforslaget blir vedtatt av henholdsvis Norsk Arbeidsgiverforenings Centralstyre og Landsorganisasjonen i Norges Representantskap, og at Stortinget, etter forslag fra Regjeringen, vedtar de tiltak som er en del av det kombinerte inntektsoppgjør, gjelder de nye tariffavtaler fra 1. april 1977. Lønnsforhøyelse gjøres ikke gjeldende for arbeidstakere som er sluttet i bedriften før vedtakelsen. Det foretas ikke omregning og etterbetaling av over-

tidstillegg, skifttillegg m. v. for arbeid som er utført før vedtakelsen.

Svar på ovenstående meklingsforslag avgis fredag 15. april 1977.

Oslo, den 5. april 1977.

Konrad B. Knutsen.

PROTOKOLL

Kontingentfradragsutvalgets innstilling.

I tilknytning til utredningen fra kontingentfradragsutvalget er LO og N.A.F. i forbindelse med det pågående lønnsoppgjøret blitt enige om følgende:

1. Ved beregning av virkningene på lønnstakernes disponible realinntekt som følge av fradragsrett for fagforeningskontingent bygger man på en fordeling på samtlige lønnstakere (1,4 millioner).
2. Som vilkår for fradragsrett for fagforeningskontingent settes at det foreligger tariffavtale for vedkommende skatteyter. Fradragsrett for arbeidsgiverens kontingent til arbeidsgiverforening foreligger ikke dersom arbeidsgiveren har avslått å opprette tariffavtale med organiserte arbeidstakere som har reist krav om dette.
3. Streikeerstatning skal være fritatt for beskatning både på arbeidstaker- og arbeidsgiversiden. Den någjeldende bestemmelse i skattelovens § 42, 4. ledd, første punktum bør derfor opprettholdes uforandret.
4. Når det gjelder forslaget om at fradragsrett for kontingent til arbeidsgiverforening skal være begrenset til 3 promille av samlet utbetalt lønn foreslås følgende tilføyelse:
«Departementet kan dessuten innvilge hel eller delvis fradragsrett for særkontingent til bransjeforeninger eller lands-sammenslutninger tilsluttet en arbeidsgiverforening.»

Odd Højdahl (s.).

Kare N. Selvig (s.).

LAVTLØNNSTILLEGG

År 1977 den 5. april holdtes forhandlingsmøte mellom N.A.F. og LO angående lavtlønnsstillegg ved tariffrevisjonen 1977. Møtet holdtes i tilslutning til en rekke tidligere møter.

Til stede:

For Landsorganisasjonen i Norge: Herrene Odd Højdahl og Øistein Gulbrandsen.

For Norsk Arbeidsgiverforening: Herrene Kaare N. Selvig, Vilhelm Dahl, Lars Aarvig, Kåre D. Nielsen og Pål Kraby.

Partene henviste til Riksmeklingsmannens forslag av 5. april 1977 punkt II vedrørende et lavtlønnsstillegg variende fra 6 til 65 øre avhengig av fortjenestenivået innenfor det enkelte overenskomstområde. De enkelte overenskomstområders plass på lavtlønnskalaen og lavtlønnsstillegget pr. time framgår av vedlagte tabell.

Kaare N. Selvig.

Odd Højdahl.

Lavtlønnsstillegg pr. tariffområde 1977.

For hvert overenskomstområde i følgende tabell gis et lavtlønnsstillegg avhengig av fortjenestenivået innenfor det enkelte overenskomstområde.

Prosentintervallene i skalaen i tabellen er beregnet i forhold til gjennomsnittlig timefortjeneste (eksklusive overtidstillegg og omregnet til 40 timers uke) kr. 30.34 for voksne menn i industrien i 3. kvartal 1976.

Lønnsstilleggene under inntektsoppgjøret er beregnet i forhold til gjennomsnittlig timefortjeneste (eksklusive overtidstillegg, skifttillegg etc. og omregnet til 40 timers uke) kr. 28.78 for voksne menn og kvinner i N.A.F.s kvartalsvise lønnsstatistikk for 1976.

79,9 prosent og under — 65 øre pr. time

Hoteller og restauranter
Innenriks sjøfart

Potteribedrifter, Stavanger
Andenes Tran- og Fiskemelsanlegg, sildolje
Hanskefabrikker
Fiskematfabrikker
Fellesoverenskomsten vaskerier og renserier
Pelsvarebedrifter
Korrugit A/S, Eidsvoll

80,0—84,9 prosent — 56 øre pr. time

Jotun-is
Felleskjøpet (ekskl. forblanderier)
Betong-Companiet A/S
Berthas Bakerier A/S
Skofabrikker
Fjærfeslakterier
Hermetikkfabrikker
Glass-sliperier
Konservesindustrien
Bakerioverenskomsten
Magnor Glassverk

85,0—89,9 prosent — 46 øre pr. time

Lærvarefabrikker
Hadelands Glassverk
Oslo Finérfabrikk
Trelastutsalgene
Fiskeindustri
Den Norske Næringsmiddelfabrikk A/S
A/S Platon, Notodden
Slipeskivefabrikker
Rutebilselskapene utenfor Oslo, NTAF
Listefabrikkene
Tekstilfabrikker
Konfeksjonsfabrikker
A/S Nestle-Findus
Møbeltapetsermestre
Garverier, lærfabrikker
Teglverkene
Norwegian Talc., Knarrevik, Åstvedt
Møbel- og annen treindustri
A/S Bergen Hardanger Billag
Farmasøytiske bedrifter
Oslo Mørtelverk

Tobakksfabrikkene
Sjokolade- og sukkervarefabrikker
Fajansefabrikker, Rogaland
Rana Båtfabrikk m. fl.
Landtransport
Margarinfabrikker

90,0—91,9 prosent — 41 øre pr. time

G. Solvang A/S, Kongsvinger, sjåfører
A/S Jordan
Møbelsnektermestre
Gummivarefabrikkene
Viking-Askim A/S, Polly Fabrikker, Skien
A/S Fjeldhamar Brug
Sand og Singel AS, A/S Svelviksand
Nitedals Tændstikfabrik A/S
Gjær- og spritfabrikkene
O. Kavli A/S, Bergen
Flatbrødfabrikker
Eddikbryggeriene
Bilgummiverksteder
Møller og forblanderier
Eiker Fabrikker

92,0—93,9 prosent — 34 øre pr. time

Sandtak, diverse
Mineralindustri
Henry Johansen Lumber Co. A/S
Remfabrikkene
Trelastbrukene
Private elektrisitetsverk
Oljeboringsbedrifter, Landbaser
A/S Rieber & Søn
Vadheim elektrochemiske Fabriker
Urmakermestre
Knut Firing, lompebakeri, Tønsberg
Kjøttindustrioverenskomsten

94,0—95,9 prosent — 27 øre pr. time

Fellesoverenskomsten for Kjemisk teknisk industri
Skiferbedrifter
Kjeksfabrikker
Sponplatebedrifter

Trevarefabrikker og snekkerier
Bryggerier og mineralvannfabrikker
Tannteknikermestre i Oslo og Bergen
A/S Reparasjonsstillaser
Sildoljefabrikkene
Glassmestre
Rutebilselskapene i Oslo, NTAF
Moss Glasværk — A/S Teknoglass
A/S Drammens Glassverk
Biloverenskomsten

96,0—97,9 prosent — 21 øre pr. time

Papirindustrien P.A.F. — fellesoverenskomst
Wallboardfabrikker
Porsgrunds Porselænsfabrik
Betongvarefabrikker
Glassvatt, Askim og Stjørdal

98,0—99,9 prosent — 15 øre pr. time

Steinindustri
Gullsmedoverenskomsten
Radiofabrikkene
Bokbind., kartonasje, eske, papirvarefabrikker
Blikkenslagermestre
Norsk Teknisk Porselensfabrik
Karosserioverenskomsten

100,0—104,9 prosent — 6 øre pr. time

Sauda Smelteverk A/S
Fellesoverenskomsten E.A.F.
Gränges Essem Plast A/S
Trehusfabrikker
Rutebilselskapene i Oslo, verksted, NTAF
Borgestad Fabrikker
Norsk Hydro, driftsoverenskomsten
Asfaltfirmaer, Arbeidsmandsforbund
Verkstedoverenskomsten

